

lului în interiorul întunecos al pământului, dela fluturul ce se leagănă în soarele de primăvară până la leul ce pășese ca rege al animalelor maestetic prin deșerturi, dela vermele ce se târă în pulbere până la avântul puternic al ideilor în spiritul omenesc. Mișcarea produce toate formațiunile din univers, ea condiționează toată viața, fără de dinsa ar fi lumea numai un mare cimitir. Simpla închipuire că mișcarea ar putea să înceteze odată e ceva înfiorătoriu.

Mișcarea trece pretutindene dela un obiect asupra altuia. Actul voinței rădică brațul, brațul aruncă peatra ș. m. d. Așa merge un curent de mișcare, activitate, viață prin univers, mișcare mecanică, organică, spirituală. El trebuie să curgă dintr'un izvor din care provine toată mișcarea, și toată viața. Care e aceasta? Cine a pus corpurile în mișcare? Cine a inițiat mișcarea ce se transplantă apoi după legi anumite dela un corp asupra altuia? Fără cauză nu poate fi mișcarea, căci am văzut mai sus că legea causalității dominează toate fenomenele, în genere tot ce există. Ceea ce se află în stadiul mișcării nu poate fi adus într'insul prin sine însuș. În lumea anorganică urmează acest adevăr din legea inerției. La plante și la animale observăm că numai impulse externe cauzează mișcarea. Desvoltarea vieții spirituale a omului depinde iarăș numai de înriurinți externe. Ori-ce act noetic se plinesce prin aceea că spiritul primesc o impresiune. Iară o mișcare liberă a voinței nu e posibilă fără de cunoașterea premergătoare a obiectului și motivației.

Atât mișcarea în înțelesul mai strins al cuvântului ca schimbarea locului cât și ori-ce schimbare în genere trebuie să aibă deci o cauză suficientă. Se întreabă acum, unde zace aceasta? O cauză materială nu puteam presupune ca cauza suficientă a mișcării, căci așa ceva ar fi o contradicere deplină. Materia desvoaltă, după cum ne învață experiența, activitatea ei numai prin mișcare. De-oare-ce fie-care mișcare e un efect, de aceea ea nu poate fi cauză absolută, ci numai relativă. Pretutindene premerg cele ce cauzează ceva celor ce sunt căsute. Corpurile nu se pot mișca de sine. Ele sunt indiferente contra repausului și mișcării în genere precum și contra diferitelor direcțiuni, intensități și forme ale mișcării, și pot fi aduse la mișcare sau repaus, numai prin o cauză externă, diferită de dinsel. Materia e ceva nedeterminat din toate părțile, e determinabilă însă în multe feluri, ea nu manifestă în calitățile ei fundamentale o necesitate internă, ci posibilitatea unei aranjări pozitive, de aceea ea nu poate fi principiul mișcării, nici din etern nici prin sine însuș. Un obiect material poate pune pe altul în mișcare abia după ce el însuș a fost pus mai întâiu în mișcare. De-aici trebuie să concidem că mișcarea din lumea materială poate să fi venit într'insa numai printr'un principiu afară de materie. Mișcarea din lumea materială trebuie s'o reducem deci la un principiu imaterial, spiritual. Acel spirit nu poate fi spiritul omenesc, căci el e însuș schimbabil și supus mișcării în cugetările și voințele sale. El poate fi numai un

spirit absolut care n'are principiul acțiunilor sale afară de sine, ci în sine, care e deci neschimbabil. Principiul spiritual al mișcării nu poate fi deci mișcat sau mișcătoriu, căci de altmintrea am trebui să presupunem iarăș alt principiu care l-a pus în mișcare; el trebuie să fie nemișcat și nemișcabil.

La această concluziune a venit acumă între filosoffii grecesci, Aristotele voind să esplice originea mișcării din univers. După ce a desvoltat în cartea a 7 și 8 a metafisicei principiile sale despre mișcare, ajunge apoi la concluziunea: „ἀνάγκη εἶναι τι ὀπρώτον κινεῖ καὶ τὸ πρῶτον κινουὴν ἀκίνητον“. Marele fisic Newton, după ce a descoperit legile gravitațiunii a z'is de asemenea că mișcarea originală a corpurilor ceresci își are cauză într'o ființă mai naltă spirituală care le-a pus pe toate în mișcare. Altmintrea nu și-a putut el esplica originea mișcării. Tot așa zice și un savant foarte însemnat din timpul mai nou că numai un impuls prim poate esplica seria infinită de succesiuni temporale.

Supremul mișcătoriu nemișcat e totodată și creatoriul lumii. Căci ființele schimbabile și mișcătoare sunt indiferente pentru toate stările, de oare-ce ele pot fi aduse succesiv în fie-care stare. Și totuș nici una nu poate exista fără de o stare anumită. Prin urmare nu există nici una prin sine în virtutea substanțialității sale, ci reclamă altă ființă care i-a dat și existența, avisându-i una din multele stări posibile. Aceasta se arată foarte evident la corpurile materiale. Dară și spiritul omenesc ca simplu și imaterial nu poate fi din materie, iară ca schimbabil nu poate exista prin sine. El trebuie să fie adus la existență de un spirit creatoriu.

Această argumentare întreagă se bazează pe premisa că repausul e starea originală a corpurilor, iară mișcarea starea ulterioară și accidentală. În timpul mai nou s'a făcut însă descoperirea că corpurile sunt indiferente față de mișcare și repaus. Cei vechi n'au cunoscut acest fact. Ei au crezut că corpurile sunt din natură inerte, au adevă tendința spre repaus, ceea ce le împinge totdeauna la această stare, când au fost scoase dintr'insa printr'o cauză externă. Corpurile, așa se credea mai de mult, pot veni de sine la repaus, îndată ce încetează presiunea externă, nu însă și în mișcare. Aceasta a fost legea inerției la fisicii vechi. Astăzi stă însă chestia altmintrea. Legea inerției a făcut loc legii stabilității care zice, că corpurile au tendința, de-a rămânea în acea stare în care se află, fie în repaus fie în mișcare, până ce nu li dă o cauză externă altă direcțiune. Precum nu poate un corp de sine însuș ca să părăsească repausul tot așa nu poate el părăsi de sine însuș nici mișcarea în care se află. Totdeauna trebuie să existe o constringere externă, pentru ca un corp să-și părăsească starea în care se află, fie repausul sau mișcarea. În acest sens a fost rectificată legea veche a inerției de Galilei prin generalizare. Ceea ce avea mai nainte valoare numai cu privire la starea repausului are acumă valoare cu privire la ori-ce stare în genere. Această descoperire a fost

salutată cu mare entuziasm pretutindene unde exista tendința, de a scăpa de un prim mișcătoriu spiritual. Lumea poate să fi fost din etern în mișcare ca și în repaus și atunci pică de sine întrebarea despre originea mișcării. Materialismul a afirmat apoi cu toată emfaza că mișcarea e eternă ca și materia. Așa zice Büchner, un apostol de frunte al materialismului: „Materia eternă a trebuit să fie părtașă și de o mișcare eternă. De aceea e mișcarea materiei tot așa de eternă ca și aceasta însăși. De ce a primit ea într'un timp anumit tocmai acea formă anumită a mișcării, nu putem cunoaște de-ocamdată“. Dară eternitatea mișcării e ca și eternitatea materiei una din multele ficțiuni cu cari operează materialismul. Ea nu poate fi argumentată nici odată ca adevăr, ci poate fi numai presupusă ca ipotesă.

La concludsiunea că mișcarea nu poate fi eternă ci trebuie să aibă un început ajungem, dacă privim rezultatele la cari au ajuns științele naturale în timpul present. Aceste ne învață adecă că mișcarea din lume are să înceteze odată. După legile fizice se preface mișcarea împedecată în căldură și căldura produce mișcare. Ținta schimbării între mișcare și căldură e egalizarea căldurii și prin aceasta încetarea ori-cărui contrast ce condiționează mișcarea. Prin aceasta e argumentat că mișcarea și căldura n'au putut fi totdeauna. Fisicii mai noi recunosc că odată se va preface toată puterea în căldură și toată căldura în echilibrul temperaturii. Atunci nu va mai exista nici o posibilitate pentru o schimbare ulterioară, atunci vor sta locul toate procesele naturii. Viața plantelor, a animalelor și a oamenilor nu va putea exista când va înceta căldura și lumina soarelui, când toate părțile constitutive ale suprafeței pământului vor fi încheiat combinațiunile chimice. Atunci va intra o liniște universală. Dacă mișcarea din univers va trebui să înceteze odată din cauzele citate, atunci e evident că ea nu poate fi eternă, căci ce e din etern nu poate înceta de-a exista vre-odată. Se întreabă, de va avea loc acest proces în timp finit sau infinit. Cumcă el va avea loc în timp finit rezultă din următoarele considerațiuni. Prefacerea puterilor în căldură și egalizarea temperaturii ar putea fi numai atunci de durată infinită, dacă provisiunea puterilor din lume ar fi fără margini și diferențele temperaturii ar fi infinit de mari. Dară nici una nici alta nu are loc, pentru-că un număr infinit nu există în realitate după cele zise. Numărul puterilor e finit, tot așa e finită și diferența temperaturii, prin urmare și finitul lumii va avea loc în timp finit.

Spre a scăpa de concesiunea neplăcută a unui prim mișcător care trebuie să fie o ființă spirituală, au stabilit fisicii materialişti spre a esplica originea mișcării fără această concesiune, fel de fel de ipoteze. Unii caută să esplice mișcarea în următorul mod. Atoamele din cari constă materia, au avut din eternitate puteri latente, adecă puteri care încă nu erau active, au fost inzestrate cu puteri expansive încă

latente, cum are d. e. lucrătorul, când se odihnesce o putere în brațele sale, de care nu face întrebuințare. De-odată a devenit acea putere latentă a atoamelor activă și așa s'a născut mișcare. În materia până atunci nemișcată a intrat de-odată mișcarea. Atoamele s'au trezit, cum am zice, din somn și au început a se mișca în toate părțile. Cantitatea puterii a fost totdeauna aceeași, numai împărțirea ei locală a fost inegală, iară diferențele în expansiune cauzate prin aceasta au dat impulsul la mișcare. Causa mișcării s'a aflat deci dela început în materie. Dară se întreabă acum, ce-a fost cauza, ca puterea expansivă a atoamelor a trecut într'un moment dat în putere activă. Trebuie să fi fost o cauză esternă care a dat ansă la aceasta. Fără presupunerea unei cauze esterne, fie ea cât de neînsemnată, nu se poate esplica originea mișcării. Fără de aceasta nu se poate construi puntea între repaus și mișcare. În ce a constat această cauză primă? De unde a venit ea? Strauss și Überweg caută să esplice originea mișcării pe altă cale. Ei zic că materia ce formează substratul sistemului planetar actual provine din sfărîmarea altui sistem planetar mai vechiu. Nainte de lumea aceasta a existat alta care a fost însă sfărîmată, iară din materia ei s'a format lumea actuală, în care a trecut și mișcarea din lumea sfărîmată. Dară atunci trebuie să întreabăm, de unde a avut lumea sfărîmată mișcarea ce a transmis-o lumii actuale. Așa nu se resolvă pe această cale întrebarea despre originea mișcării, ci se împinge numai mai departe îndărăt. Un fisic cu numele Spiller a cercat să esplice mișcarea din univers din presiunea eterului asupra materiei, a retras însă mai târziu însuș această teorie.

Spre a caracteriza valoarea tuturor încercărilor de felul acesta e suficient, dacă se citează aici mărturiile unor fisici foarte însemnați cari recunosc că mișcarea e neesplicabilă pe cale mecanică, deși nu voiesc să recunoască pe de altă parte existența unui principiu imaterial al mișcării, deci pentru materialişti martori nesuspecți.

Emil du Bois-Reymond († 1897) unul dintre cei mai însemnați fisici mai noi care a dominat domeniul cercetărilor fizice, cum nici unul dintre colegii săi, deci un martor foarte competent, zice următoarele: „Noi vedem, cum mișcarea se nasce și trece; noi putem să ni închipuim mișcarea în repaus. Mișcarea ni provine la materie ca ceva accidental. Stimulul nostru de causalitate se simțesce numai atunci satisfăcut, dacă ni cugetăm materia nainte de un timp infinit ca fiind în repaus și împărțită în măsură egală în spațiul infinit. De oare-ce un impuls supranaturalistic n'are loc în lumea concepturilor noastre, de aceea ni lipsesce cauza suficientă pentru mișcarea primă. Sau ni închipuim materia ca aflându-se din eternitate în mișcare și atunci renunțăm din capul locului la o esplicare în acest punct“. Din această cauză numără el originea mișcării la cele „șapte enigme ale lumii“, adecă la acele întrebări cardinale ale lumii cari nu

pot fi esplicate în mod suficient după principii curat naturale. Virchow, de asemenea un fizic foarte însemnat, zice în această privință următoarele: „Precum un glonț nu se poate mișca prin puterile proprii și precum puterea cu care lovesce el alte corpuri nu e resultanta simplă a calităților substanței lui, precum corpurile ceresci nu se mișcă prin sine înseși, neputându-se deduce puterea mișcării lor din forma și structura lor, tot așa nu se pot esplica singuritele aparițiuni de viață din însușietățile singuritelor părți ce constituie substanța“. Mărturiile acestor doi corifei între fizicii mai noi sunt suficiente, spre a putea judeca, ce valoare pot să aibă toate încercările de a esplica originea mișcării pe cale naturală din însăși materie.

Nici o putere mecanică din lume nu poate esplica originea mișcării, de oare-ce fizica mai nouă învață că toate puterile au să se reducă la stări ale mișcării, presupun deci mișcarea. Pe cale mecanică, d. e. prin puterea de atracțiune a materiei nu se poate esplica mișcarea și de aceea, pentru-că în lume nu există numai mișcare corporală, ci și mișcare spirituală, schimbare în cugetările și decisiunile voinței ființelor raționale, cari de asemenea postulează un prim mișcătoriu nemisecat. Procesele spirituale nu pot fi esplicate însă prin schimbări mecanice.

5. Ființele cari există în lumea aceasta sunt atât de defectuoase, au atâtea scăderi de un fel sau altul, că numai perfecte nu se pot numi. Aceste neperfectiuni, aceste scăderi se impun cu așa o putere, sunt așa de numeroase, încât pesimiștii afirmă chiar că lumea aceasta e numai o vale de dureri și lamentări din care trebuie să caute omul ca să scape cât mai curând. Aceasta e o esagerare, dară fact e că în lume există o mulțime de neperfectiuni. Chiar lucrurile cele mai perfecte au numai o perfecțiune relativă. Ceva absolut perfect, ceva perfect din toate punctele de vedere n'a existat nici nu va exista vre-odată în lume. Perfecțiunea fie-cărui lucru depinde dela perfecțiunea cauzei care l-a produs. Dacă aceasta e de o perfecțiune mărginită, atunci trebuie să fie și efectele de-a-semenea mărginite în perfecțiunile lor. Nu ni putem însă închipui, că ar exista numai ființi de-o perfecțiune mărginită, numai ființi relativ perfecte. Trebuie să existe numai decât o ființă, a cărei perfecțiune nu depinde mai mult de alta ci e absolut perfectă, plinitudinea perfecțiunii. La această idee trebuie să ne ducă numai decât gradațiunea în perfecțiunea ființelor din lume. Peste și sub fie-care grad finit de perfecțiune există nenumărate alte grade și pe fie-care treaptă de perfecțiune sunt iarăș o mulțime de indivizi posibili. Nu există nici o cauză, de ce să fie realizate numai unele grade de perfecțiune. Dacă vedem că există ființii mai puțin perfecte și altele mai perfecte, dacă vedem deci că în perfecțiune există o mulțime de grade, atunci suntem îndreptățiți, ba chiar constrinși de-a estinde gradațiunea până la punctul ultim, adecă de a ne înălța progresiv cu cugetarea până la o ființă

atot deplină care e culmea perfecțiunii și nu mai admite nici o gradațiune. Dară de oare-ce în lume se mărginesc ființele una pe alta, de aceea ființa absolut perfectă trebuie să fie afară de lume. Această ființă e prototipul și idealul tuturor perfecțiunilor. Tot ce e perfect în lume, e perfect intrucât a primit perfecțiunea din isvorul ori-cărei perfecțiuni, pre cum strălucesc toate obiectele în lumina soarelui. Dacă n'ar exista o perfecțiune absolută, atunci n'ar putea fi vorba nici de perfecțiuni relative.

S'ar putea obiecta că perfecțiunea nu trebuie să fie reală tocmai în present, ci abia în viitoriu. Lumea tinde doară evident spre perfecționare. Ea a fost odată mai puțin perfectă și are să fie în viitoriu mai perfectă. Dar aici trebuie să întrebăm îndată, de ce tinde lumea spre perfecționare? Cine a condus-o pe calea perfecționării? De ce nu tinde ea spre deteriorare? Tinderea lumii spre perfecționare e numai așa esplicabilă că există o ființă atot perfectă care i-a prescris această țintă și o conduce spre dinsa. Dacă n'ar exista un ideal de perfecțiune, atunci tinderea ființelor din lume spre perfecțiune ar fi neesplicabilă.

Așa ajungem cu ajutoriul argumentului cosmologic pe căile indicate la convingerea că trebuie să existe o cauză ultimă a universului, care trebuie să aibă calități anumite, să fie adecă liberă de toate acele neajunsuri ale lumii cari ne-au constrins la presupunerea unei astfel de cauze.

Pentru-că argumentul cosmologic să și ajungă pe deplin scopul, e necesar de a-i da o fundamentare mai profundă decât aceea ce i s'a dat adese în timpurile trecute și i-se dă câte-odată și astăzi, mai ales în scrieri apologetice populare. Căci e prea adevărat că o mulțime de obiecțiuni contra lui își au cauza tocmai în formularea lui neprecisă. Acest argument s'a formulat și se formulează foarte adese și în ziua de astăzi așa: „Fiecare lucru din univers are cauza sa nemijlocită. Causa aceasta e iarăș condiționată prin alta și tot așa merge mai departe. În infinit nu puteam merge însă, ci trebuie să presupunem o cauză ultimă, trebuie să aflăm așazicând un cuiu în care să aninăm lanțul causalităților finite“. Această formulare nu poate mulțami însă pe deplin postulatele spiritului cugetătoriu. Căci aici își poate pune spiritul cugetătoriu întrebarea: De ce să rămân chiar la acest punctu fies în fluctuațiunea aparițiunilor, de ce să nu trec peste dînsul mai departe, de ce să nu întreb, care e cauza lui nemijlocită?

(Va urma)

Dumnezeu este a-tot-drept

— Esortatie —

Dumnezeu este a-tot-drept: pedepsește reul și răsplătesce binele după merit — așa ne învață Catechismul.

Ați văzut, iubitorilor, că de multe ori oameni lăpădați de lege fac fapte rele, d. e. fură sau

omor și pârținiți de noroc, ori de istețime sciu să ascundă atât de bine fapta, încât legea lumescă nu-i urmăresc, și ei rămân nepedepsiți. Oare ar fi cu cale să scape astfel de oameni nepedepsiți? Nu, iubiților!

Ați văzut încă, că oameni drepti și buni pățimesc roale în lumea asta; apoi tot astfel de oameni să fie nefericiți pentru totdeauna? Nu, iubiților. Pedepsa acelor și resplata acestora urmează în ziua judecării.

Psalmistul zice: „Căci Tu nu ești un Dumnezeu, căruia îi placă nedreptatea; cel rău nu va locui lângă Tine. Nu se pot ține smintitii năimea ochilor Tei, Tu urăști pe toți făcătorii de rele, Tu perzi pe cei ce vorbesc minciună; pe bărbatul de sânge și pe cel înșelător părăsește Domnul“. 5, 5. 7.

Dar în cele mai multe cazuri, Dumnezeu respătesc celui drept și pedepsește pe cel nedrept și înainte de judecată de apoi, ca așa să dea omenei pildă de îndreptare, și iubindu-ne și dorindu-ne binele, face resplata sau pedepsa cuvenită încă aici pe pământ.

Iar Psalmistul zice: „Căci drept este Domnul, dreptatea iubesc; pe cel drept îl vede fața sa“. 11, 7.

— *Maurițiu, împăratul grec, era un om cu frica lui Dumnezeu, creștin bun și un domn vestit. Dar totuși odată, răpit de dragostea banilor, n'a voit să rescumpere mii de sufuși ai sei ajunși robi la regele Cagan, și acesta omorî pe toți prizonierii. Și Dumnezeu înscuință pre Maurițiu în vis, să se hotărăască, că voescă a lua osânda temporală ori cea eternă, pentru fapta sa nelegiuită? Și împăratul se hotărî a primi osânda temporală. — Și să întempla, că Phoca se rădică cu armată contra împăratului Maurițiu și îl depuse de pe tron și-l arestă cu întreaga lui familie. Și biruitorul porunci, ca întreaga familie împărătească să moară, și împăratul Maurițiu avu să privească la grozava privește cum îi decapitează pe împărăteasa și toți copilașii; dar el nu blăstema ci lăcrămând zicea: »Drept ești Doamne și drepte sunt judecările Tale!« — Mai aveau de decapitat și pe cel mai mic băiat; doica însă își aduse-se copilașul ei să-l omoară, numai să scape pe cel împărătesc, dar Maurițiu nu permise: »Asta n'o pot îngădui draga mea, nu e sânge din sângele meu, eu am meritat osânda; adă copilașul meu!« ...*

Ap. Pavel zice la Romani: »Care va resplăti fiecărui după faptele sale, celor ce prin răbdarea în lucruri bune caută mărire și cinste și nestrăciune și viață vecinică; iar celor cerbicioși, cari nu se supun adevărului, și se supun nedreptății: mânia și urgia.« II. 6. 8.

— *Dietrich, regele Goților era un domnitor vestit, carele și-a pătat viața mărețea la sfârșitul vieții sale devenind tiran. El osîndi la moarte fără vină pre cei mai însemnați bărbați ai țării sale, între*

cari și pe Symmah. — Odată la cină îi se aduse pe lângă o sumedenie de feluri de mâncări și un cap mare de pește fript. Regele îl privi spăriat, păli la față și începu să strige cât îl lua gura, — de se înfricoșară oaspeții. El striga într'una: »Acesta e capul lui Symmah, priviți, cum își mișcă limba și voescă să mă pîrască, pentru că l'am osândit la moarte și e nevinovat!« Și începu a se boci și a-și arunca vorbe grele, sări apoi dela masă și fugind în odaia sa de dormit plânge și se văeră până terziu noaptea. Dimineața îl aftară mort.

Ap. Petru zice în cartea I a sa: »Si dacă chemați Tată, pe cel-ce judecă fără căutare la față după lucrul fie-cărui: să petreceți în timpul vieții voastre în frică.« II, 17.

Sinesiu Bistrea

Varietăți

Sciri personale. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan, *Nicolae Popea*, însoțit de Prea Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit *Filaret Musta*, a sosit dela Buda Pesta Dumineca trecută la reședință.

Parastas. Pentru odihna sufletului reposatului General de divizie *Teodor cavalier de Seracin* s'a ținut eri Sâmbătă la 12 Maiu parastas în biserica dela mormiți. A pontificat P. O. D. Dr. *Traian Badescu*, asistat de presbiterii parohiali și diaconul Dr. *Petru Ionescu*. Responsoriile le-a cântat corul elevilor dela Institutul pedagogic-teologic. La acest act divin, pe lângă membrii familiei Escelența Sa doamna *Frieda*, soția reposatului, și fiul *Alesandru*, a binevoit a participa Prea Sântitul Domn Episcop diecesan *Nicolae Popea*, apoi membri Consistoriului diecesan în frunte cu Prea Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit *Filaret Musta*, Corpul profesoral dela Institutul pedagogic-teologic, Corpul ofiteresc din loc în frunte cu vice-colonelul *Krischer*, membrii Magistratului cu primarul *C. Burdia* și prim-senatorul *I. Bartolomeiu*, mai mulți țerani și țerance din Rueni și alți stimători și stimătoare ai distinsului defunct. *Fie-i țerina usoară!*

Astra. Despărțământul Timișorii al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român și-a ținut adunarea sa generală Duminecă în 6 Maiu a. c. în Buziaș. Prezenți la adunare au fost multă inteligență română și mult popor. Zelosul president al despărțământului, *d-l E. Ungurian*, a deschis adunarea prin un discurs foarte interesant și instructiv. Din raportul Comitetului se vede, că despărțământul Timișorii este cel mai estins despărțământ al Astrei, dar totodată și cel mai activ. Cu ocaziunea acestei adunări s'au înscris mai mulți membrii noi și s'au ținut disertatiuni folositoare poporului.

Publicațiune. Cu începerea viitorului an școlar 1901—1902 se vor primi șese-spre-zece eleve în

Institutul de fete de la Măgurele fundat de Ioan Oteteleşanu și înființat de Academia Română, sub înalțul Patronaj al M. S. Regelui, cărora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „*bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux*”. Cursul va fi de cinci ani, în timpul cărora elevele vor avea toată întreținerea în Institut. Sunt admise în Institut copile născute din părinți români săraci, *pe deplin sănătoase*, cari până la 5 August 1901 au împlinit 12, dar încă nu 14 ani, au pregătirea ce se dă în școalele primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare, având media cel puțin 6. Doauă surori sau doauă vere primare nu pot fi admise în Institut. Părinții elevelor ce vor fi primite în Institut nu pot să-și ia fiicele de sfintele sărbători ori pe timpul vacanțelor în familie, și Direcțiunea își conservă dreptul de a le da ori nu voie elevelor de a petrece în familie de vacanțe. Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 5 August 1901 — cererile însoțite de *act de naștere, act de vaccină, act de paupertate* în care se va arăta și numărul copiilor și *atestat școlar* despre terminarea claselor primare, la *Academia Română* (calea Victoriei Nr. 135), pentru *Comisiunea Fundațiunii Oteteleşanu*, care, examinând actele și luând informațiunile ce va crede de cuviință, va dispune ca concurențele ce îndeplinesc condițiunile mai sus precizate să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române. Concurențele cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestatelor obținute în școalele similare din patria lor, și au să trimită la *Academia Română*, tot până la 5 August, cererile însoțite și de atestat medical. Resultatele examenului se vor spune, dimpreună cu toate actele, printr'un raport, Augustului Protector al Academiei Române, Maiestății Sale Regelui, căruia îi aparține a decide în privința primirii. Examenele se vor face în localul Academiei la 9 Septembrie 1901.

Târg de țară, în Timișoara va fi în zilele din 30 Mai până inclusive 3 Iunie st. n.

Bibliografie

În editura Tipografiei și Librăriei diecesane din Caransebeș au apărut următoarele *I—IV Cărți de Religioase* pentru școalele populare de *Dr. Petru Barbu*, și adevă:

I. Istoriele Religioase-morale. Ediția I, 1899. Cuprinde 46 de istorioare. Prețul 30 fil.

*II. *Istoriele Biblice*. Ediția III, 1900. Conține 55 istorioare din T. V. și T. N. Adaus: A) Despre sânta Scriptură: Numirea, Originea, Autorii, Limba și traducerea, Inspirațiunea dumnezească, Împărțirea și cărțile sântei Scripturi. B) Rugăciuni: a) de dimineată, b) înainte de masă, c) după masă, d) de seară, C) Simbolul credinței. Prețul 30 fil.

*III. *Istoriele Bisericesci*. Ediția II, 1901. Conține 45 istorioare despre Lăptirea creștinismului, Viața Creștinilor, Asupririle Creștinilor, Triumful bisericii creștine, Sântii părinți, Încreștinarea popoarelor, Desbinarea bisericii apusene de biserica resăriteană, Istoria bisericii românești. Adaus: A) Despre sânta Tradițiune, B) Rugăciunile sântei Liturgii. Prețul 30 fil.

*IV. *Catechismul*. Ediția II, 1897. Conține: Creștința, Iubirea și Speranța creștină. Adaus: A) Estras din Statutul Organic despre „Parohie”, B) Rugăciuni la s. Mărturisire și Cuminecătura. Prețul 40 fil.

Cărțile însemnate cu * sunt aprobate de Ven. Consistorii gr. or. rom. din Arad, Caransebeș și Oradea Mare.

În editura lui *W. Krafft* în Sibiu a apărut: *Drepturile și datorințele învățătorilor confesionali români* de inv. P. Conda. Prețul de boltă e de cor. 3.50. Se poate procura prin toate librăriile.

Recomandăm această carte tuturor învățătorilor.

Explicarea celor cinci figuri din „Romana” (întâiul dans român social), și modul cum se poate învăța fără instructor de dans. Prețul 30 fil. (15 cr.) Editura N. Jugănar, Logoj.

Tricolorul românesc, notițe de Constantin Berariu. Cernăuți 1901. Societatea tipografică bucovineană. Editura autorului.

Licitațiune minuendă

Pentru facerea unei fasade noi la reședința episcopescă din loc și pentru adaptarea casei fundațiunii lui Temeș și zidirea din nou a unor încăperi pe intravilanul învecinat de sub Nr. 97 din loc pentru trebuințele unui internat pe sama elevilor dela Institutul pedagogic, prin aceasta se scrie licitațiune cu oferte.

Doritorii de a lua în întreprindere aceste lucrări sunt poștiți ca până la 16/29 Maiu a. c. să-și subștearnă ofertele lor în scris la Consistoriu, provăzute cu timbrul de 1 coroană, separat pentru fiecare obiect, și se alătore și vadiul șianume 1) cu privire la lucrările dela reședință 500 coroane, 2) iar cu privire la lucrările dela internat 1000 coroane.

Actele referitoare la lucrările din chestiune se pot vedea în cancelaria senatului episcopesc în 14/27 și 15/28 Maiu a. c. dela 9 — 12 oare înainte de ameazi și dela 3 — 6 oare după ameazi.

Caransebeș din ședința Consistoriului diecesan ținută la 11/24 Maiu 1901.

Episcopul diecesan

Nicolae Popea m. p.

Concurs

Pe baza literilor Venerabilului Consistoriu ddo 27 Martie a. c. Nr. 4816 B. ex 1900. se scrie prin aceasta concurs, cu termen de recurgere de 30 de zile, pentru ocuparea postului de capelan pe lângă parohul Iacob Dabiciu din **Zorlențu-Mare**.

Emolumentele sunt:

1. A treia parte din pământul sesional.
2. A treia parte din venitul birului și stolei parohiale.

Recurenții și au să subștearnă în termen de 30 de zile, socotit de la prima publicare în „Foaia diecesană“, recursele lor la oficiul protopopesc gr. or. rom. din Iogoș. La recurs au a se aceluși toate atestatele prescrise conform statutului organic și regulamentului pentru parohii. 2—3 [25]

Protopresbiterul tractual în conțelegere cu Comitetul parohial.

Pentru ocuparea postului de conducătoriu la societatea comercială „Prilipceana“ în Prilipeș se deschide concurs cu termen de 21 de zile dela prima publicare, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salariu anual de 600 coroane.

2. Cortel în natură cu grădină de legumi.
3. Tantiemele obicinuite membrilor din direcțiune.
4. Remunerațiune după sporiul dovedit.
5. Dacă societatea va primi dreptul de a vinde beuturi, — percentele obicinuite.

Doritorii de a ocupa acest post, până la termenul staverit mai sus, vor avea a recurgé la adresa On. Domn director Vasilie Popoviciu preot în Pătaș p. u. Prigor, pe lângă alăturarea documentelor de lipsă unui conducătoriu versat în afaceri de comerțiu.

2—3 [26]

Direcțiunea

Băcănie

cu locuință, trafic și licență
de a vinde spirituose
e a se da în Chirie
în tot momentul la

[29] 1—3 **I. Lungocia**
Strada Timișoarii Nr. 522

Primul atelier artistic pentru aurit din Ungaria de sud

👉 pentru arta bisericească, 👈

premiat la București cu medaila de aur, cu diploma de onoare și cu medaila de argint la Timișoara.

E. I. SPANG,

auritoriu de biserici și estafor, Timișoara-Fabrică, în casa proprie
strada Burgus Nr 10 și strada Andrassy Nr. 17.

Mă ofer M. On. cler, înalt stimatei aristocrații și p. t. publicului la efeptuirea tuturor lucrărilor, cari cad în sfera lucrărilor bisericesci precum: altare, temple, chivoturi, tronuri episcopesci, catedre, sfeșnice, cruci, ripizi, cruci pe turnuri, prapori etc.

Mai departe efeptuesc esact, solid și durabil ori-ce pictură bisericească, ori-ce marmorare pe lângă prețurile cele mai ieftine.

La cerere eventuală servesc cu plăcere cu ori-ce specificare de spese.

[24] 3—6

Cu deosebită stimă

E. I. Spang

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Maiu 1901

Budapesta, gara de vest (ny. p. u.), — Orșova — Verciorova

Or. Os. Ex. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III	M. II—III	Stațiunile	Or. Os. Rx. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III
1130 433	815 149	830 531	230 802	700 520		pleacă sosesc	Budapesta Timișoara-Iosefin	1250 803		125 750	740 153
439 545	205 357	610 823	810 924	713 854		pleacă sosesc	Timișoara-Iosefin Lugoș	757 646		738 620	115 1131
Joi și Dumineca	750			142 1242 390		sosesc sosesc pleacă pleacă	Buziaș M.-Ilia Marginea M.-Ilia	Mercuria și Dumineca		150	720
		150 602	150 602	639		pleacă pleacă	Buziaș		1242	1242	142
547 632	402 523	831 941	929 1029	910 1032		pleacă pleacă	Lugoș Caransebeș	644 602		611 512	1123 1024
	711		1029	1221	411	pleacă	Domașnia-Cornia		333	414	844
828 853	800 828		1230 1256	110 138	543 639	pleacă sosesc	Băile-Herculane Orșova	345 315		233 156	738 655
859 907			111 120	230 239		pleacă sosesc	Orșova Verciorova	255 245		1259 1250	226 218

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Timișoara — Baziaș

M. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	Stațiunile	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III		
7001010 520	815 149	830 230 531 802	830 230 531 802	7001010 520		pleacă sosesc	Budapesta Timișoara-Iosefin	715 925		125 750	710 925	125 710 750 925	740 153
830 849	210 222	820 832	846 858	608 621		pleacă sosesc	Timișoara-Iosefin Chișoda	805 753	742 720		703 651	634 623	130 118
1030		552	1021	450		sosesc pleacă	Buziaș Buziaș	592 1019		456 1030		456	
	223 251	833 901		622 653		pleacă sosesc	Chișoda Jebel	752 724		650 620			117 1249
	318 453	944		737 930		sosesc sosesc	Ciacova Boca	656 520		548			1216 1015
	1015 1216	520 656		930 548		pleacă pleacă	Boca Ciacova			930 737			453 318
	255 308	902 915		658 711		pleacă sosesc	Jebel Voitec	719 706		619 606			1245 1232
	359 554	1010 1150		815 1011		sosesc sosesc	Gataia N.-Bogșa	612 424		508 340			1103 915
	915 1103	424 612		340 508		pleacă pleacă	N.-Bogșa Gataia	1150 1010		1011 815			554 359
	340 420	919 1025		717 827		pleacă sosesc	Voitec Verșeț	704 594		601 452			1230 1120
				349		sosesc	Gataia	403					605
				547		sosesc	Buziaș	152					418
				115		sosesc	T.-Cubin	201					350
				1205		sosesc	Panciova	217					401
		217		401		pleacă	Panciova	952		1205			952
		201		350		pleacă	T.-Cubin	1023		115			1023
		152		418		pleacă	Buziaș						547
		403		605		pleacă	Gataia						349
	434 504	1033 1100		837 907		pleacă sosesc	Verșeț Iasenova	537 505		447 415			1115 1043
	722 1046	1255		1120 306		sosesc sosesc	Oravița Anina	315 1105		225			836 510
	1105 315			225		pleacă pleacă	Anina Oravița	1046 722					1046 722
	510 550	1105 1144		913 954		pleacă sosesc	Iasenova Bazias	450 404		405 323		759 630	1037 955

Observări: Oarele, ce stau de a stânga stațiunilor, să se citească de sus în jos; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare dimineața până la 5 oare și 59 minute sara este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Os. Ex.=Trenul Orient-Ostende-Expres, A.=Tren accelerat, P.=Tren de persoane, M.=Tren mestecat.